

A halál felfogásának lélektana a maremita lovagok tanításai szerint

A halál és a gyász minden ember életében megjelenik. A Pyarroni Egyház tanításaitól azonban nagyban különbözik a maremita lovagok által vallott halál-felfogás, amely nem csupán az ortodox dartoniták elképzeléseivel, de némiképp a pyarroni eszmerendszerrel is szembe helyezkedik, alapvetően érték-ként fogva fel a halálesetet, halál-élményként definiálva azt. Az alábbiakban megkíséreljük bemutatni azt a lélektani hozzáállást és útmutatást, amit bárki megtapasztalhat a maremita lovagoktól.

A halál feldolgozását az ortodoxia egyfajta hosszú, lélektani folyamatnak fogja fel, amelyet tanításaik szakaszokra tagolnak. Alapvető különbség, hogy az ortodoxia tanításai szerint a halál teher és szomorú esemény, amellyel meg kell küzdeni, amelyet fel kell dolgozni, addig a maremiták szerint az életben megtapasztalható legnemesebb eseményről és élményről van szó, amit tudni kell mélységeiben megélni és befogadni. Ezen alapvető különbség mentén érthető meg leginkább a maremita lovagok halálhoz való hozzáállása, és tanításaik, útmutatásaik belső dinamikája és logikája. Az egyszerűség kedvéért, minden pontnál röviden bemutatjuk az ortodox lélektan hozzáállását és tanait is, melynek összefoglaló neve a gyász öt szakasza. Ugyanezen lelki folyamat megnevezése a maremitáknál a halál-élmény megélésének stációi névre hallgat, és célja, hogy a maga módján kimozdítsa, megváltoztassa a hagyományos lélektan szerinti lelkiállapotokat.

A maremita lovagokra jellemző ugyanakkor, hogy azt, amit saját regulájuk és vérmérsékletük leginkább együttérzésnek titulál, a külvilág keresetlenségnek, udvariatlanságnak, érzéketlenségnek vagy pimaszságnak bélyegzi. A maremita tanításokra általában is jellemző, hogy éppoly egyszerűek és hatékonyak, akár egy pofon.

1. szakasz: Tagadás/Felörvendés

A hagyományos ortodox felfogás esetében, amikor egy hozzánk közelálló személy meghal, az esemény feldolgozásának első lépcsője a tagadás. Amikor értesülünk valamely szerettünk haláláról, vagy akár tanúként végignézzük, utána az első reakció a tagadás: nem vagyunk hajlandóak elhinni-elfogadni, hogy az esemény valóban megtörtént. Tagadjuk a tény, hogy az illető tényleg meghalt volna („Ezt nem hiszem el! Egyszerűen nem lehet igaz!”), illetőleg nem hisszük el, hogy az esemény a mi életünkben, tehát velünk esett meg („Ez nem történhet meg velem! Nem hagyhatott el! Nem lehet, hogy ezt el kell szenvednem!”).

A maremita felfogás ezt a szakaszt felörvendés névvel illeti, már ezzel is jelezve, hogy elutasítja azt a nézetet, miszerint a halál szomorú, kellemetlen esemény volna. Tanai szerint, amikor valaki eltávozik, mindössze megtér a legnagyobb

entitás, a Halál Istene, Darton kegyelmébe, amiért nincs ok szomorúnak, bánatosnak lenni. Úgy fogják fel, hazaért, hazatalált, végre oda érkezett meg, ahová egész életében tartott. Azt tartják, Darton kegyelme azokra terjed ki, akik elhaláloznak, figyelme és szeretete leginkább ebben a végső aktusban testesül meg. Ember nem kerülhet ennél közelebb választott istenükhöz, a Hallgatag Úr ekkor mutatja ki leginkább törődését, minthogy Döntnökei megítélik életének cselekedeteit, és ennek alapján alakítják további sorsát a köztes létben. Darton lovagjainak felfogásában ezért a halál miatt nincs ok elkeseredni, sokkal inkább van helye ilyenkor egy felszabadult fohásznak [„Darton kegyelmébe fogadta végre! Fel, koccintsunk hát érte pohárt, s jó borral adózzunk Darton hatalma előtt! Megtalálta, amit kerestél! Meghallotta a Hallgatag Úr hívását, és bátran megfelelt neki! Igyunk hát reá!"]. A maremita lovagok nem egyszer kénytelenek tanaikat magyarázatokkal is alátámasztani, így a felörvendést követő döbbenetet részletesebb útmutatásokkal is hajlandóak köríteni, megosztva értelmezésük mélységeit, akár a legeggyűbb hallgatósággal is.

Mind a tagadás, mind a felörvendés szakaszára igaz, hogy időtartama alapvetően rövid, a legtöbb esetben nem hosszabb egyetlen percnél. Közvetlenül azután kezdődik, hogy a haláleset tényével szembesül a hátramaradott.

2. szakasz: Düh/Viharzás

A két irányzat hozzáállásában meglehetősen hasonlóság mutatkozik ezen szakasz esetében, noha ez alapvetően csupán látszólagos. Pyarron felkent halálpapjai úgy tartják, a gyász második szakasza a düh, amikor is az esettel szembesülőt féktelen harag, őrzöngés borítja el, amit a veszteség fájdalma és hihetlensége táplál. Ekkor a szenvedő személy tárgyat keres dühének, vádolni fog bármit és bárkit, akinek a halált tulajdoníthatja. Lehet ez a gyilkos személy, az elhalálozott ostobasága vagy szerencsétlensége, az istenek vagy a sors haragja és természetesen saját maga is. („A nyomorú életbe! Hát miért? Miért tette ezt velem? Nem ezt érdemelte, nem ezt érdemeltem! Miért így! Mit vétett ő? Miért pont őt! Miért nem élhetett még? A rohadt életbe, az egész mocskos szomorú világgal! Hogy pusztulna ki az összes csillag és isten és minden gyilkos lélek és rontó kórság! Hogy lehettem

ennyire szerencsétlen?”) Az ortodoxia tanításai szerint jellemző érzélem a félelem, az önvád és a bosszúvágy is gyakran megjelenik.

A maremita ág sem tagadja a düh szükségyszerű megjelenését, de esetükben ez a szakasz némiképp összetettebb. A maremiták viharzásnak hívják ezt a periódust, amikor minden fájdalmas érzélem a felszínre tör. Tanaik szerint ez kifejezetten kívánatos, a végső a cél a könyörtelen, kínzó érzelmek minél szélesebb palettájának átélése, minél nagyobb mélységben. Azt vallják, hogy muszáj felszínre törnie minden keserűségnek és fájdalomnak, egyedül itt jelenhet meg a bánat és szomorúság érzése. Mindig arra buzdítanak, hogy ezt az szakaszt, az érzelmi viharzást, teljességében kell megtapasztalni, mert az elfojtott, eltagadott tartalmak később a legrosszabbkor fognak visszatérni, és könnyen megmérgezik az egyébként nyugodt lelket. Gyakran igyekeznek táplálni is ezt az érzelmi kitörést, hogy később tudjanak dolgozni a felszínre tört érzelmekkel, legyen alapjuk rá, hogy elmagyarázzák ennek értékét és jelentőségét. Útmutatásaikban egyedül a félelem megjelenését igyekeznek el- és visszafojtani, lévén annak itt helye nem lehet. A lovagok többnyire nem bánják, ha a szenvedő személy kemény szavakkal gyaláz mindent és mindenkit, még azt sem tiltják, hogy a gyötrődő lélek Dartont hibáztatja, később úgymond lesz lehetősége megérteni rendelkezésének nagyszerű és igaz, felemelő és építő mivoltát. Céljuk az, hogy megmutassák a szenvedőnek azt az érzelmi mélységet, amit a halál okán élnek meg, úgymond Darton kegyelméből részesülhetnek ebben a kiteljesedésben, az érzések sosem-látott, tomboló viharában, ahol a lélek képes magasba szárnyalni. Azt vallják, egyedül a halálélmény megélése, a veszteség mérhetetlen fájdalma tud ilyen mély érzelmeket kiváltani az emberből, amelyeket a lélek tápanyagul képes felhasználni, és ezektől fűtve jobbat, többet, kiválótként alkotni a későbbiek során. Gyakran hivatkoznak a személy korábbi bárminemű érzelmeire és lelkiállapotaira, felidézttetvén a korábbi tapasztalatokat, majd összevetve ezeket a halál miatt érzettekkel. Ezen az úton többnyire könnyen megvilágítják azt, hogy ennyire mély és komoly és őszinte és

valódi érzéseket, kizárólag Darton hatalmából és közbenjárásából élhetnek meg, és ez már magában is érték. Ezután intik arra a szenvedőt, hogy ne hagyja elveszni ezt a mérhetetlen tápanyagot, és formálja úgy és azzá, hogy az hasznára váljék! [„Ez az! Tombolj kedvedre! Éld ki minden haragodat és dühödöt! Zengjen az ég! Fájdalmad tépázza az istenek köpenyét! Micsoda retentő erő! Érzed? Micsoda harag és micsoda düh, ez már tényleg fájdalom! Érezd! Éld át! Éreztél már valaha hasonlót? Biztosan emlékszel még, milyen volt az első csók, az első szerelem, az első ölelés! Mit éreztél akkor? Volt az ennyire erős és mély érzés, mint amit most élsz át? Sosem ismerhetnél meg ennél erősebb érzést, egyedül Darton kegyelméből! Emlékszel, mennyire erős és bátor és munkabíró voltál, amikor a szerelem töltött el? Mi mindenre voltál képes akkor! És most? Most is iszonytató erő feszíti a kebled! Éld át! Ismerd meg! Használd fel! Hogy mire? Bármire, amire csak akarod! Mitől félnél? Darton kegyes Úr! Reá nem lesz gondod! Már maga Darton vigyáz rá! Ne félj hát!”]

3. szakasz: Alkudozás/Megismerés

A pyarroni hitelvek szerint a gyászoló lélek által megélt harmadik szakasz az alkudozásperiódusa. Ebben a szakaszban a szenvedő már képes elhinni a halál tényét, viszont arra épít, hogy az visszafordítható. Minden törekvésével azt próbálja elérni, hogy valahogy kiegyezhessen Dartonnal, vagy bármely entitással, akinek a halál tárgyában hatalmat tulajdonít. Egyre másra fogadkozik, és sorra teszi az ajánlatokat, mit meg nem tenne, és mi mindenről mondana le, ha meg nem történtté tehetné az eseményt. Gyakran jellemző, hogy nem is teljes visszafordításért, hanem haladékként alkudozik a szenvedő, még néhány napot vagy akár évet kér, amit szerettével tölthet el, vagy, hogy valamely dolganak végére járhasson még az eltávozottért vagy vele együtt. („Csak még egyetlen mondatot, ha válthatnék vele! Odaadnám a házam, a

pénzem, de akár tízévi munkám minden gyümölcsét is, csak még egyszer beszélhessek vele! Éljen inkább ő! Én örömet meghalok helyette, és vállalom minden poklok összes kínjait, csak ő hadd maradjon még! Vedd el bármimet, mindent megadok, csak hozd vissza őt! Odaadó szolgáló leszek éltemben, holtamban, de könnyörgöm, ne kelljen még eltávoznia!”)

A maremita lovagok gyakorlatában ez a szakasz nem az alkudozásról, az értelmetlen önvádról és szócséplésről szól, hanem itt kell következzen a megismerés, a megértés szakasza. Ebben a fázisban a lovagok örömet tanítanak, és mutatják be Darton túlvilágának nagyszerűségét, és alapvető tényeit. Gyakran a szenvedők ekkor először hallhatnak érdemben a kárpit túlfeléről, és a halhatatlan lélek kiváltságairól, mely nem szűnt meg létezni, épp ellenkezőleg, lehetőséget kapott egy következő életre, a továbblépésre, a nagyszerűség elérésére. Magyarázataikban kitérnek az Örvénykör, egy kevésbé ismert szakrális szimbólumuk értelmezésére, és bevezetik a gyászoló embert az Örök Körforgás mibenlétének megismerésébe. Ehelyt szokták hangsúlyozni, hogy a halott eltávoztának tényét muszáj elfogadni, különösen, hogy a marcangoló érzelmek ideje már lejárt, és nem volna illendő irigységgel, önzéssel fordulni Darton Úr felé, és visszakövetelni az elhunyt életét, ki beteljesítve szolgálatát a földi létben végre megtért a Hallgatag Úrhoz. Tanácsaikban dominál a tisztelet megadására való felhívás, Darton döntésére vonatkozóan éppúgy, mint az eltávozott lélek nyugalmanak biztosítása okán. Ennek a szakasznak a tanítási között kap először igazán jelentős szerepet a pyarroni lélektanban dualizmusnak nevezett alapelv magyarázata, felhívván a hátramaradott figyelmét a tényre, hogy a halandó test és a halhatatlan lélek kettő, és az utóbbit elengedéssel, az előbbit szertartásos búcsúval illendő megtisztelni. [„Csillapodj le ember! Tiszteld meg az eltávozottat és a Lelkek Bíróját, Dartont! Életének csupán egy szakasza ért véget, és most már Darton Úr asztalánál lakomázhat tovább, ha érdemesnek mutatkozik rá! Mind megítéltünk, de az igazak és bátrak, az ő jutalmában részesülhetnek! Ne feledd, csupán a lelke távozott el, de az is tovább él, hiszen a körforgás örök, Darton kegyelmes és a lét végtelen! Miféle balgaság lenne visszaperelni őt a Hallgatag Úrtól? Önzés lenne az barátom, és vegytiszta irigység!

Ennyire gyarló nem lehetsz! Tiszteld meg Dartont!
Az eltávozott már az ő vendége!”]

4. szakasz: Levertség/Gyász

A halál feldolgozásának negyedik szakaszában az ortodoxia tanai szerint elhatalmasodika levertség, a teljes kedvetlenség, az elfásultság. A szenvedő lélek beletemetkezik fájalmába és félelmeibe, az elhunyt saját sorsáról belátja, hogy az sem lesz más a jövőben. Az életkedv teljesen eltűnik, a lélek mindig ugyanazokhoz a gondokhoz és gondolatokhoz tér vissza, hosszú ideig nem képes kitörni ebből az állapotából. Nem talál rá okot, hogy a megszokott rendben folytassa az életét, azt teljesen céltalannak, értelmetlennek éli meg. Az elvesztett lény hiánya felett szomorkodik és bánkódik egyre. A halál bizonyossággá érik számára, ami tehetetlenségre kárhoztatja, egészen addig, amíg nem képes elfogadni ennek megváltoztathatatlanágát. („Minek keljek fel egyáltalán? Mi dolgom lehet még a világban egyáltalán, miután ő itt hagyott? Semmi kedvem semmihez. Elegem van mindemből. Annyira unott és fáradt vagyok. Nemsokára meghalok én is. Akkor meg mi értelme küzdeni bármiért is? Nagyon hiányzik. Mit tehetnék? Semmit. Nem is teszek semmit. Nem lenne értelme. Már inni sincs kedvem.”)

A maremita kultúrában a levertség szakasza helyébe - a hathatós útmutatásnak és tanításoknak köszönhetően - a szertartásos gyász szakasza lép. Al Marem lovagjai azt tanítják, hogy nincs értelme szomorkodni, bánkódni vagy elkeseredni, hiszen Darton kiterjesztette a kegyét az eltávozottra, és ennek örülni kell. Rávilágítanak, hogy sikerült megtapasztalni a valaha megélhető legmélyebb érzelmeket, valamint új irányt szabni az ezek nyomán ébredő tettvágnak és lelki tápanyagnak. Megértették az Örök Körforgás misztériumait is, és fellebbentették a fátylat a titkos tanok egy részéről is. Megadták az elengedés tiszteletét a léleknek. Általában ilyenkor ismét arra figyelmeztetnek, hogy a létező természete kettős, és a hátramaradt testnek is meg kell adni a végtisztességet, Darton intelmei szerint. A maremiták nézőpontjából, ez a szakasz a tisztelet megadásáról szól, a gyászról, amely rituálék sorát jelenti, és nem szomorkodást, hanem már egy emelkedett kötelességteljesítést az elhunyt porhüvelyével szemben. Ekkor kerül sor a

búcsúztató imákra és litániákra, a gyászszertartás lebonyolítására, a temetésre, amelynek részleteit, lépéseit és szakrális jelentőségét részletesen elősorolják, ha erre igény mutatkozik. Ugyanígy, a lovagok gyakran magyarázzák el a szertartási kellékek szükségességének értelmét vagy a hozzájuk kötődő legendák valóság alapját a híveknek, hogy egyrészt eltereljék figyelmüket a fájdalomról, másrészt, hogy a szertartások szakszerűségét biztosítsák a résztvevő hívek oldaláról is. [„A lelke már Darton védelmét élvez. Foglalkozzunk most a testével is. A tiszteletet eleink hagyományai és Darton tanításai szerint adjuk meg neki. A megfelelő előkészületek után kerül felravatalozásra a test Urunk templomában, a Varjúszárny Nagyszentélyben. Búcsúztató istentiszteleti szertartást celebrál e szentélyben a templomunk előljárója, majd utolsó útjára kísérjük a testét rejtő koporsót. A sírgödörnél állva együtt citáljuk elő a Kegyelet és könnyörgés litániáját. A hant előtt újra közös imát mondunk. Mikor a fejfa is a helyére kerül, már mindenki tudhatja és láthatja, hogy az eltávozott megtért Darton kegyelmébe. Világoljon neki sokáig a mécsfény, kísérje útján a Hallgatag Úr trónusáig.”]

5. szakasz: Elfogadás/Emlékezés

A hagyományos pyar lélektan úgy tartja, hogy hosszabb-rövidebb levertség után, a személy fokozatosan fogadja el a halál tényét és dolgozza fel a veszteség fájalmát. A szeretett eltávozott hiánya természetesen megmarad, élete végéig is elkísérheti az élőket. Az elfogadás szakasza az a kívánt végpont, amit a feldolgozási folyamat végén el kell érnie minden személynek. Ekkorra tisztába kerül az elvesztett lény halálának ténszerűségével, elfogadja sorsát, az istenek rendelkezését, a halált okozó tragikus esemény szükségszerű, elkerülhetetlen voltát. Gyakran saját sorsával, és az élet végén saját magára váró halállal is megbékél, egyszerre azt is képes valóságosabban, elfogadhatóbban szemlélni. („Tényleg megtörtént. Semmi baj. Így kellett lennie. Ez volt elrendelve, ezt akarták az istenek. Most már jó lesz. Megnyugszom. Rám

sem vár más. Hiába is harcolnék ellene, a legjobb, amit tehetek, ha próbálok rá felkészülni. Így lesz a legjobb.”)

A maremiták azt tanítják, hogy az utolsó szakasz az emlékezés szakasza. Az ő esetükben nincs szó elfogadásról, hiszen a halálélmény megélésének jelen tanai alapján ez már jóval korábban megtörtént, igaz fokozatosan, szakaszosan, de nem marad vissza feladatként a lelki folyamat legvégére. Tulajdonképp, az elfogadás már a legelső szakaszban megtörténik, ennek a feldolgozását támogatják a következő szakaszok, de a negyedik végére, a rituális búcsúzó szertartások bevégeztével a teljes elfogadás állapota létrejön. A szakasz több okból is viseli az emlékezés nevet. Egyrészt a lovagtestvérek arra intenek, hogy a halál nagyszerűségét elfogadni muszáj, de elfelejteni tilos. Emlékezni kell az eltávozottra mindenkor, csakúgy, mint arra a folyamatra is, amit a halálélmény megélésének stációiként ismernek. Fontosnak tartják, hogy aki egyszer már szembesült halálélménnyel valamely maremita felkent tanításait követve, az többé ne felejtse el azokat az útmutatásokat, amiket ekkor kapott, hogy legközelebb már méltóbb módon köszönthesse Darton rendelését. Az emlékezés szakaszában így újra megmutatják a tanítványnak a végigjárt utat, felhívják figyelmét arra, micsoda előrelépést tett a halál misztériumainak elsajátítása terén, s hogy ebből miféle

előnyei származnak. Ennek a szakasznak a feladata az is, hogy a második szakaszban felszabadított érzelmekből nyert erőknek irányt és feladatot mutassanak, tehát nem csak általánosan, de egészen konkrétan határozva meg az élet folytatásának további értelmét. [„Most pedig emlékezz! Lásd újra, micsoda út áll mögötted! Bárki tanulatlan lélek gyötrelmesnek nevezné, igaz? De mi már tudjuk, hogy Darton a halál fenségének ajándékát adja, és vallásától távol áll, hogy szenvedéssel sújtsa a benne hívőket! Felörvendtél hát, elfogadva hívását, megtépáztattál a viharzó érzelmektől, majd erőt kovácsoltál a legmélyebb érzéseidből a folytatáshoz! Megismerted és megtanultad a kárpit túlfelének megannyi különös titkát, és már tudod, miért nem szabad balga fővel keseregni, hiszen a lélek csupán új körbe kezdett! Megadtad az illő végtisztességet a hátrahagyott porhüvelynek, ahogy azt évszázadok óta teszik őseink a Hallgatag Úr tanításai szerint. Emlékezz rá, mit tanultál hát a halálélmény által, és emlékezz erre mindig, ahogy emlékezel majd az eltávozottra is!”]

Forrás: az ortodoxia felfogása a halálról Elisabeth Kübler-Ross: On Death & Dying (1969) munkáján alapul

2012.11.14.

Szerző: Airas

Forrás: Maremita Egyházközösség

Szerkesztette: Magyar Gergely